

KURJER WILENSKI

NEZALEŻNY DZIENNIK DEMOKRATYCZNY

W Dniu Święta Niepodległości

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
prof. **IGNACY MOŚCICKI**

Twórca Niepodległości Polski
ś. p. Marszałek **JÓZEF PIŁSUDSKI**

Każde państwo dzień wyzwolin, czy scalenia prowincyj w jedną potęgę państwową czei obchodami, mającemi na celu przypomnienie ludności o zasługach twórców państwa, oraz uczczenie zdarzeń, jakie przechodził naród, nim doszedł do kulminacyjnego punktu rozwoju i siły. Polacy chyba mocniej, szczerzej, głębiej i z większym wzruszeniem, niż jaki inny naród, dzień swej Niepodległości święcą. Kosztowała nas bowiem więcej krwi i łez, niż jakąkolwiek inną na całej kuli ziemskiej.

Niepodległość nasza jest bardzo młoda i bardzo stara jednocześnie i to komplikuje uczucia i ustosunkowanie się do niej. Przerwa 125 lat niewoli poczynała głębokie bruzdy, blizny i garby na psychice narodu, zatrąła duży procent ludności smakiem niewolniczego dosytku.

Przed wojną dojrzewało, wszczepiało się w naród najgorsze niebezpieczeństwo, na jakie kiedykolwiek plemię Lechów narażone było. Dochodziła, jak harbuz na słońcu łask i orderów carsko — cesarskich, ugoda, płaszcząca się u stóp zaborczych tronów.

Powoli, ale nieodwołalnie zamieniała Polaków na wiernopoddanych obcym monarchom.

Biła na dziejowym zegarze ostatnia godzina zbankowania. Teraz, albo już nigdy. I tak mało ludzi słyszało ów wyrok dziejowy, owo Mane—Tekel—Fares historji! Dla ogółu była owa wyrocznia równie niezrozumiała, równie niedosłyszalna, jak dla uczujących na dworze Baltazara. Proroki narodowe spoczywały spokojnie w pyłe bibliotek i na stolikach uczniów, ale daleko od życia. W kwietym atmosferze dobrobytu, w jakim paśli swych niewolników zaborecy, trzeba było wdrzeć się z szaloną odwagą. Odwagą skierowaną ostrzem szpady rycerskiej nie tylko na sztych przeciw obcym, ale — co trudniej postokroć — w spodłata pierś własnych rodaków.

Tylko cięcie miecza mogło rozstrzygnąć los, mogło zaświadczyć, czy godniśmy jeszcze być narodem? Już nawet nie pytano nas o to, jak kiedyś pytał Napoleon. Ale powstał Ktoś, co nie pytany za wołał, krzyknął, porwał i zmusił do słuchania. Konspirator z puszczy litewskich

wyszył dzwignął barki ciężkie od przeszłości, głowę pełną romantycznej poezji i dumy, Syn zwyciężonych rycerzy. Może On nie będzie tym znów zwyciężonym? Komuż los odpowiedzieć zechce? Tylko nadludzkiej śmiałości, tylko honorowi bez skazy, tylko temu, kto gotów umrzeć, nie czekając na odpowiedź, byle pod własnymi waleząc barwami, byle pod swoim sztandarem, ze swoją szablą w dłoni.

Na stos wojny rzuciła garść ludzi niepospolitych swój los, rzuciła, bo On prowadził. Zwyciężyli, bo On był losem za czarowany dla zwycięstwa.

Dziś zabrakło im, zabrakło i nam wszystkim, ludziom szarym i najmniej-szym, naszego Komendanta. Tego, co komendę rzucił, do walki prowadził, ku zwycięstwu doszedł, a my z Nim razem. Niema Go wśród żyjących. Pozostali to warzysze. Żyją Jego duchem, Jego wskazaniami. Usilnie dokładają starań, by przeciągać żywość wspomnień poza martwą grobowca, trumny, próchna.

A życie płynie. Twarde, ciężkie, smutne i trudne życie współczesne. Tylko

mając przed oczyma tak trudną, ciężką, mozolną drogę jaką była droga życia Marszałka Piłsudskiego, możemy krzepić się nadzieją, że wytrwamy.

Za Jego przewodem, jak bywało od lat tyłu, wpatrzni w puste okna Belwederu, w te miejsca pamiątek, które muszą z roku na rok martwieć i szarzeć, odwrócić musimy oczy, zaczerpnąwszy siłę, ku blaskom, jasnym lub ponurym, pędzącego niepowstrzymanie życia.

W codziennej walce o byt i o honor, o chleb i o cześć, o sprawy ducha i ciała, jeżeli nie upadamy w proch, zasypujący nam oczy zmęczone czuwaniem, to dlatego, że tamten proch ziemski, zaklęty w krypcie wawelskiej, uczy nas, że znikoma powłoka doczesna jakimkolwiekby się ją otoczyło splendorem, jest niczem, wobec nieśmiertelnej siły i triumfu Wielkiego Ducha, któremu w dniu Niepodległości oddajemy hołd nie wygasłej wdzięczności. W dniu 11 listopada padamy przed zmartwychwstaniem honoru polskiego, wyrwanego z grobu szablą Komendanta i Jego Legjonów.

